

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingevolge papierverhoging R.P.P. no. 4439 verschijnt deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag. form. 30 x 41 1/2 cm.

Abonnement: f.4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f.10.— per jaar. Advertenties: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de synodocratie, 43. — Uit de Schrift: De betere belofte (C). „Allen“ naar de „inwendige zijde“? (Jer. 31:34). — Kerkelijk leven: Wat leeft er in de zendingskrings der synodocratie?, 10; „Trouw“ over nog-niet-rijpe tijd en nog-niet-rijpe ideeën; Een brief van ds K. Fernhout; Onze militairen. — Op en om 't kerkplein: Toestanden blootgelegd. — Gedicht. — Uit het Pol. en Soc. leven: Nogmaals het rapport Bedrijfsorganisatie, 3. — Pop. Wetensch. Schetsen: Een wankel apologie, 4. — Groninger Brieven. — Persschouw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

BEZWAARDEN OVER EN ONDER DE SYNODOCRATIE. 43

De „weg terug“ van ds Spier, VIII.

Wij willen ten slotte nog iets zeggen over de „positieve bijdrage“, welke Ds Spier in den dogmatischen strijd over het verbond heeft geleverd.

Hij schonk die voornamelijk in zijn brochure „Het mysterie des verbonds“¹⁾.

Ook wanneer we die nauwkeurig lezen, kunnen we alleen maar constateren, dat daarin geen enkel nieuw gezichtspunt geopend wordt.

Behoudens een kleine correctie, worden wij in deze brochure op de onvervalschte synodale verbondsleer getraceerd.²⁾

Ds Spier omschrijft het verbond als „de verzoende betrekking en gemeenschap met God, onzen Vader in Christus“.³⁾ En tot dat verbond behooren „allen, die van Christus zijn en in Hem gelooven“; „de kinderen van Gods eeuwig welbehagen“. „Alleen die van Christus zijn, zijn Abraham's zaad, waaraan de belofte toekomt en wordt vervuld“.⁴⁾

Na zoo het uitgangspunt van zijn theorie te hebben bepaald, gaat Ds Spier verder construeeren.

Evenals allen, die het door hem gekozen procédé volgen, moet de Rijswijkse pastor nu zien klaar te komen met de duidelijke uitspraken der Schrift, dat de HEERE zijn verbond opricht met de geloovigen en hun zaad.

We geven enkele proeven van de wijze waarop hij zich dan uit de door hem voor zichzelf gespannen strikken tracht los te werken.

Wanneer God verzekert, dat Hij zijn verbond opricht met de geloovigen en hun zaad, moet dat z. i. zoo verstaan worden, dat de HEERE dan over de kinderen „in het algemeen“ spreekt. We hebben dus volgens Ds Spier een in dit opzicht „in het algemeen“ sprekende God. Maar wordt niet, juist in den hoek waar hij woont, met klem verzekert, dat de HEERE direct, persoonlijk, concreet en heeltemaal niet „in het algemeen“ spreekt? Een dergelijke algemeenheid ontdekt Ds Spier ook in Rom. 9. In dat hoofdstuk — aldus is zijn bewering — betoogt Paulus van de Israëlieten, dat hunner „in het algemeen gesproken“ is de aanroeping tot kinderen en de heerlijkheid en de verbond.

¹⁾ Uitgave: J. van der Wal c.v. Groningen, 1945 (J. Niemeyer).

²⁾ Ds Spier wijst af de daarin voorkomende stelling, dat er eerst geloof in een te doopen kind aanwezig moet zijn om dat dan daarna door deze te kunnen versterken.

³⁾ p. 17, vgl.: p. 30.

⁴⁾ p. 10.

den en de beloften. Maar ieder kan zich gemakkelijk overtuigen, dat Paulus deze vaagheid werkelijk niet debiteert!⁵⁾

Op het standpunt, dat Ds Spier koos, is het nu voorts moeilijk, ja eigenlijk onmogelijk, de juiste positie van de afvallige kinderen des verbonds te bepalen. Wie, zooals hij, beweert dat alleen „de kinderen van Gods eeuwig welbehagen“ werkelijk in het verbond des HEEREN zijn opgenomen, moet consequent leeren, dat de rest er buiten staat. Maar dat durft men toch ook weer niet goed doen: de taal der Schrift is daarover te klaar en te krachtig. En daarom voert men ons maar in nacht en nevelen.

Ds Spier doet dat aldus:

Hij stelt de vraag: zijn deze mensen nooit in Gods verbond geweest?

En dan ontvangen we de volgende bloemlezing antwoorden:

Zij hebben „heel veel te maken gehad“ met de kerk (de Javanen van de dessa's waar een zendeling kwam preeken 66k).

God heeft „ook door hen zijn werk gedaan“ (door Stalin niet minder).

Zij zijn „aanvankelijk in de kerk meegedeld“ (door den administrateur of door God?).

Er was een „zekere band aan God“ (dat kan men van alle mensen, engelen en duivelen zeggen).

Ze stonden „niet geheel buiten Gods verbond“ (dat geldt van alle mensen, ze zijn immers allen „in Adam begrepen“).

Ze zijn er „alleen zeer tijdelijk in“ (dus toch een pöös er in: is er alleen maar een verschil in den duur van het „er in zijn“?).

Ze zijn „in zekeren zin“ geheiligd door Christus' bloed (O, „die zekere zin“ — die moffelen altijd net wat men vóór alles weten moet).

Ze zijn „grensgevallen“ (links of rechts van de grens, of op de grens? Neen — dat laatste kan natuurlijk niet, op een streep kun je niet staan en leven).⁶⁾

Is dit alles niet heel erg „grijs“?

Voorts ontvangen we van Ds Spier het geheele synodale menu uit de jaren 1943/45. Een beetje anders opgediend. Met hier en daar een bloemetje. Ook overgoten met een stichtelijke saus. Maar voor de rest: ret als toen!

Omtrent het in-Christus-geheiligd-zijn van de kinderen geeft Ds Spier ons zelfs niet minder dan drie „geloofsuitspraken“. Dat wil dus zeggen: uitspraken van den Heere zelf. Jammer genoeg zegt hij niet waar ze alzo in den Bijbel te vinden zijn.

No. 1 is deze: „Ze zijn in Christus geheiligd“. Wanneer men dit zegt ziet ge hen als een geslacht, zonder dat ge de afvalligen onder hen in rekening brengt.

No. 2 is deze: „Ze zijn te houden voor in-Christus-geheiligd tot dat het tegendeel blijkt“. Dit zeggen we, aldus Ds Spier, als we speciaal letten op de afvalligen, die er ook onder hen kunnen zijn.

No. 3 is deze: ze zijn „in zekeren zin in Christus geheiligd“. Dit geldt van alle te doopen kinderen en ziet alleen maar op „uiterlijke heiliging en afscheiding van de wereld“.⁷⁾

En dit schoons komt van een man, die „werkelijk eenvoudig“ wilde zijn en zich opmaakte „om de speculatieve geest te overwinnen, welke zooveel onheil heeft gesticht“.⁸⁾

Het spreekt van zelf, dat Ds Spier ook ten volle aanvaardt, dat de doop „inwendige genade“ verzegelt.

⁵⁾ p. 21, 10. ⁶⁾ p. 17, 23. ⁷⁾ p. 36. ⁸⁾ p. 4.

Hij wil van de vraagstelling: verzegelt de doop Gods belofte of de inwendige genade? niets weten.

Bij allen staat immers vast, zoo zegt hij, dat de doop Gods verbondsbelofte verzegelt. Maar die belofte is de vaste, onwrikbare garantie, dat de „inwendige genade“ reeds geschonken is of zeker zal geschonken worden. Wie de belofte ontving, heeft of krijgt dus vast en zeker ook de inwendige genade. En dus: wie zegt dat de doop Gods belofte verzegelt zegt tegelijk en daardoor, dat hij de „inwendige genade“ verzegelt.

En zoo kunnen we voortgaan.

Het is de oude, overbekende reeks ideeën en constructies. Met de daarmee gepaard gaande, wijl daardoor zelf veroorzaakte, tegenstrijdigheden en onoplosbare kwesties. Het hinderlijke bij Ds Spier is evenwel, dat hij wanneer hij in eigen denkgaren verward is, onmiddellijk uitroept: Hier, mensen, is het mysterie! Hier kunnen we niet verder. En zoo endosseert hij eigen denkfouten onverfoeren aan Gods openbaring.

Ten slotte wijzen we ter typeering van het „nieuwe“ inzicht dat Ds Spier sinds de vrijmaking in de moeilijkheden in verbond, belofte en doop verwierf nog eens op zijn grondstelling. Ze is deze:

„Het verbond is de verzoende betrekking, die er is in Christus tusschen God en Zijn volk“.

Het spreekt van zelf, dat er niemand is, die deze stelling niet in een of anderen vorm aanvaardt.

Maar in het feit, dat we het zoo moeten zeggen, ligt juist de narigheid!

Want de groote vraag is: wat beduidt hier het woordje IS in den zin: „het verbond is de verzoende betrekking“?

Wie een klein beetje met de confessie der kerk op de hoogte is, weet, dat zich achter dat simpele woordje zeer groote dogmatische verschillen, ja zelfs, diepgaande kerkelijke tegenstellingen verbergen.

De bekende zinnestels: dit brood is mijn vleesch, en: deze wijn is mijn bloed, welke met het oog op het Avondmaal worden uitgesproken hebben immers een totaal anderen inhoud in den mond van een roomse, een luthersche en een gereformeerde! Al het verschil dat tusschen de door roomschen, lutherschen en gereformeerden voorgestane avondmaalsleer gaapt is in dat ééne woordje is verstopt.

En hierin steekt niets wonderlijks en ook niets oneerlijks. Het woordje is kan nu eenmaal een reeks verschillende beteekenissen hebben.

Men vergelijkte maar eens zinnen als:

De koe is
De koe is een beest
De koe is mooi
De koe is rijkdom
De koe is kracht
De koe is die

In de logica zegt men dat het woord „is“ kan aanduiden existentie, identiteit, gelijkheid, symbool, implicatie enz.

En daarom, wanneer Ds Spier betoogt dat het verbond is de verzoende betrekking enz., dan heeft hij nog niets gezegd, dan zijn de kwesties die zich hier voordoen nog niet eens aangeduid, laat staan opgelost.

En we vragen weer: wist Ds Spier deze dingen niet? Hij kent immers de vragen die zich bij de overweging van wat de Schrift omtrent het verbond leert voordoen, en weet toch wel een en ander omtrent de kwesties der logica.

Maar waarom schrijft hij dan zoo?

En waarom drijft hij zijn eenvoudige medebroeders uit het morgenlicht waarin o.a. zijn leermeester, Prof. Vollenhoven, ons door Gods genade brengen mocht weer in de avondschemering en het nachtelijk duister?

Waarom wierp hij bij de vrijmaking zooveel kostbaars, dat hij zelf eerst met kwistige hand had uitgedeeld, weer over boord.

C. V.